

M i t ä   n y t?

Äsken päättyneen kansanäänestyksen johdosta vallitsee voittaneella puolella suuri riemu ja innostus. Sävy on siellä senlaatuinen ikäänkuin kansa olisi vapautunut raskaasta orjuudesta ja nyt lopullisesti saavuttanut vapautensa. Kieltolaille loppuun saakka uskollisia kannattajia, ennenkaikkea sosialidemokraattista puoluetta, pilkataan ja uskotellaan sen joukkojen irtautuneen puolueensa opinkappaleista ja johtonsa vaikutusvallasta.

Tämä riemu olkoon kernaasti sallittu. Jos ei muhille pane painoa kuin äänestyksen antamille numeroille, on se myös hyvin ansaittu. Olihan voitto musertava. Kieltolaki, joka vielä joku aika takaperin oli "koskematon", on nyt auttamattomasti kastunut. Kansa pääsee taas keskustelemaan jostakin muustakin.

Mutta jos pysyy asiassa ja tahtoo selvittää itselleen, mitä tämän jälkeen seuraa, jäähtyy riemu varmasti melko tavalla. Eihän kieltolaki ollut mikään päämäärä, vaan välikappale, päämäärään pääsemiseksi. Päämääränä oli kansan raitistuttaminen ja tämä päämäärä ei ole kansanäänestyksen jälkeenkään tullut ~~muu~~ syriäytetyksi. Mutta millä tavalla tämän jälkeen tähän päämäärään on pyrittävä?

Kieltolain kaatanut enemmistö, , yli 70 % äänestäjistä - sivumennen sanoen vain noin kolmasosa kaikista äänioikeutetuista - oli yksimielinen vain yhdestä asiasta. Se halusi poistaa kieltolain. Melkoinen osa äänensä tähän kasaan heittäneistä ei ollut muuta järjestelmää nähnytkään. Kun järjestelmä ei ollut toiminut tyydyttävästi, oltiin valmiita se tuomitsemaan. Mutta tähän voittajapuolen yksimielisyys loppuukin. Se nähdään nyt jo, kun vasta valmistava keskustelu uudesta järjestelmästä on alkamassa. Mielipiteet voittajain taholla käyvät vahvasti eri suuntiin ja tämä vastakohtaisuus tulee varmasti syvenemään mitä pitemmälle asian valmistelu ehtii. Eikä se lopu siihenkään. Kun uusi järjestelmä on pantu käyntiin, tulee se varmasti, olkoon se sitten mikä tahansa,

ennen pitkää saamaan runsaasti moitteita osakseen , kunnes senkin mitta monien korjausten ja ~~parannusten~~ parakausten jälkeen jälleen on täysi.

Asema on siis jotenkin sama kuin eri puolueista kokoonpannun opposition hyökätessä hallituspuoluetta vastaan. Silloinkin ollaan yksimielisiä siihen saakka kunnes hallitus on saatu kumoon. Senjälkeen ja kun hallitushuole t alkavat painaa, riitaantuu ~~niin~~ äsken niin yksimielinen joukko pian omassa keskuudessaan.

Kieltoain kaatajain joukko on nyt tuommoinen hallitusvastuuta kantamaan astuva ryhmä. Olisi ollut välttämätöntä, että sillä olisi ollut hallitusohjelmansa etukäteen valmiina, jotta se olisi edes päässyt ehkästi alkamaan hallituskauttaan. Tämän vuoksi ei voi muuta kuin syvästi valittaa, ettei kieltoain vastaehdotuksena ollut täysin valmis järjestelmä, jolloin äänestäjät olisivat selvästi tienneet minkä hyväksi he ääneensä antoivat. On sangen luultavaa, että äänestyksen tuloskin olisi silloin ollut jonkunverran toisella. Nythän käytiin äänestystaistelu sillä pohjalla, että toisella puolella oli vuosikausia nälkitty kieltoakia, kun taas toisella puolen oli sarja mitä kauneimpia lupauksia, joilla luvattiin onnellistuttaa maa ja kansa, jos laki saadaan kumotuksi. Taistelu ei täten muodostunut tasaiseksi.

Tämä väärä pelinavaus tulee nyt kostamaan itsensä. Ne jotka ovat haaveilleet täydellistä vapautta tällä alalla, tulevat näkemään, että säännöstelyä täytyy edelleen jatkaa, vieläpä sangen ankarassakin ~~muhassam~~ muodossa. Salakuljetuksen vastustaminen tulee edelleenkin olemaan eräs vaikeimpia tehtäviä, kuten tähänkin saakka.

Trokarien hävittäminen tulee myöskin jatkuvasti antamaan huolia. Ja mitä tulee niihin yltäkylläisyyden sarvesta vuotaviin rahallisiin ja taloudellisiin siunauksiin, joita uskoteltiin kansalle koituvan kieltoain kumoamisen jälkeen, tullaan varmasti siinäkin suhteessa suuresti pettymään. Tullaan lyhyesti sanoen näkemään, että taistelu alkoholin väärinkäyttöä vastaan ei ole helppoa minkään jär-

järjestelmän aikana.

Siinä muuttuneessa tilanteessa, joka on muodostunut kansanäänestyksen kautta, on sosialidemokraattisen puolueen löydettävä oma asenteensa. Sillä on ohjelmassaan kieltolaki, mutta kansan enemmistön kannatuksen puutteessa tätä ei voi nyt ajatellakaan jatkuvasti ylläpidettäväksi. Onko se edelleen puolueen ohjelmassa säilytettävä, se olkoon myöhempi huoli. Nyt on tärkeintä kerätä mielipiteet semmoisen ohjelman ympärille, jota voidaan koettaa toteuttaa väkijuomalainsäädännön pian tapahtuvassa uudistuksessa.

Lähtökohtanaan pitäisi tällöin edelleenkin olla työväen suojeleminen alkoholipitoisten juomien väärinkäytöltä. Uuden väkijuomalainsäädännön tärkeimpänä tehtävänä tulee siis olla kansanraittiuuden edistäminen parhaalla mahdollisella tavalla. Tätä päämäärää ei pitäisi minkään muiden näkökohtien, ei edes valtion tulojen kartuttamisen vuoksi unohtaa.

Joka tapauksessa tulee kuitenkin uuden lainsäädännön voimaantuttua kertymään valtiolle tuloja. Tätä etuahan vilkuteltiin ennen äänestykseen käymistäkin mitä houkuttelevimmalla tavalla. - Ennen kieltolakia vallinneen järjestelmän aikana kertyi valtiolle tuloja paloviinasta ja mallasjuomista n. 20 milj. markkaa vuosittain, mikä vastaisi suunnilleen 200 milj. markkaa nykyistä rahaa. Uuden järjestelmän aikana saatavien tulojen määrä riippuu kokonaan siitä millä hinnalla väkijuomia ryhdytään valtion toimesta myymään. Ja tässä taistelee kaksi näkökohtaa ankarasti vastakkain. Jos halutaan runsaasti tuloja valtiolle, täytyy hinta pitää korkeana, mutta siitä on seurauksena salakuljetuksen ja salakaupan kukoistaminen. Alkoholihan näkyy helposti pääsevän maahan ja jos siitä saatava voitto on runsas, ilmestyy aina "liikemiehiä", jotka ovat valmiit sen avulla ansaitsemaan. Jos taas halutaan hävittää salakuljetus, täytyy hinta pitää alhaisena ja hävittää kilpailijat halvalla tavaralla. Mutta silloin kuivuvat valtion tulot vähäisiksi

ja samalla leviää väkijuomien käyttö yhä laajempiin piireihin. Päämääränä on sen vuoksi kaiken uhalla oleva korkea hinta ja ankara taistelu salakuljetusta vastaan. Vieläkin ankarampi kuin kieltolain aikana pystytettiin toimeenpanemaan. Ankarista rangaistuksistaakaan ei sen vuoksi nytkään päästä.

Toinen valtion väkijuomatulojen yhteydessä esiintyvä kysymys on niiden jakaminen ja käyttö. On sangen luultavaa, että tämä kysymys tulee muodostumaan suurimmaksi erimielisyyden aiheeksi uutta lakia säädettäessä.

Kun menneinä vuosina vasemmiston taholla on vaadittu runsaampaa varojen käyttöä sosiaalisiin tarkoituksiin - vanhuudenvakuutukseen, sairausvakuutukseen, työttömyysvakuutukseen y.m. - missä meidän maamme on auttamattomasti laiminlyönyt velvollisuuksiaan, on oikeiston taholla tavallisesti huomautettu, että maamme on toimeenpannut niin kalliin sosiaalisen uudistuksen kuin kieltolain, jonka vuoksi ei muihin sen tapaisiin uudistuksiin enää varoja riitä. "Kumotaan kieltolaki, niin saadaan varoja muihin sosiaalisiin uudistuksiin" - oli tavallinen nuotti. Jopa eräs oikeiston edustaja huvitti useasti eduskuntaa lupaamalla riittävästi varoja työttömyydenkin poistamiseen, kunhan vain saataisiin edes vahvempaa olutta, muista väkijuomista puhumattakaan. No hyvä, nyt on kieltolaki kumottu ja sitä estettä ei enää ole. Ne tulot, joita tämän "sosiaalisen uudistuksen" poistuttua näyttämöltä tulee kertymään, on sen vuoksi käytettävä sosiaalisiin tarkoituksiin. Näitä tuloja ei ole oikeus käyttää tavallisiin menoarvioletarkoituksiin, jolloin ne piankin hukkuisivat budjetin muiden tulojen joukkoon ilman että kukaan myöhemmin muistaisikaan niiden erikoisluonnetta. Aikaisemman järjestelmän aikana käytettiin palkonverotulot rautateiden rakentamiseen. Käytettäköön väkijuomista vastedes saadut tulot vanhuusvakuutuksen, sairausvakuutuksen y.m. hyväksi. Silloin ne edes osittain korvaavat sen vahingon, minkä väkijuomien käyttö aina tuo mukanaan.

Saa olla varma, että tätä näkökantaa vastaan tullaan kiihkeästi taistelemaan. Väkijuomatuloja tullaan vaatimaan menoarvion täyttämiseen. Silloin niiden avulla voidaan joko keventää varakkaiden luokkien tuloveroa tai tulevat ne käytetyiksi tavallisten juoksevien menojen kasvattamiseen. Tämän vaatimuksen puolesta on jo ennätetty taittaa peistä.

Vielä eräs vaatimus, jonka sosialidemokraattisella taholla luulisi saavan yksimielisen kannatuksen. Väkijuomateollisuus ja kauppa on siten järjestettävä, ettei yksityinen pääoma joudu siihen sidotuksi. Alkoholipääoma on kaikissa maissa osoittautunut itsekkäimmäksi ja sitkeimmäksi omien etujen tavoittelijaksi. Jos se saa sanaveltaa väkijuomajärjestelmässä, tulee se häikäilemättä ajamaan omia etujaan. Tätä ei ole sallittava. Ei ole myös syytä järjestää asioita siten, että kun taasen jonkun ajan kuluttua tullaan tyytymättömiksi nyt luotavaan järjestelmään ja halutaan siirtyä johonkin uuteen, tämän siirtymisen esteenä on joitakin yksityisten laitosten lunastamisvelvollisuuksia.

Luotavan uuden järjestelmän yksityiskohtiin on tuskin syytä tässä yhteydessä enemmän syventyä. Niiden pohtiminen tulee jäämään sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän edesvastuulliseksi tehtäväksi. Niiden suhteen saattavat myös mielipiteet melkoisesti vaihdella. Mutta edellämainittujen näkökohtien suhteen luulisi sosialidemokraattisessa puolueessa melkoisen yksimielisyyden olevan vallalla.

Joka tapauksessa tulee tulevaisuus osoittamaan, että äsken tapahtunut kansanäänestys on vain pieni etappi siinä "ikuisessa taistelussa", jota alkoholikysymyksen ympärillä jatkuvasti on käyty ja tulee käytäväksi. Vaikeuksia ja tyytymättömyyttä tulee edelleenkin runsaasti esiintymään ja niiden edessä tulee se voitonhumala, joka nyt näyttää vallanneen eräät piirit, sangen nopeasti haihtumaan,